

De ambtsketen van de burgemeester van Schoonhoven.

Velen zullen de nieuwe burgemeester van Schoonhoven, de heer Dick de Cloe, in de komende maanden voor het eerst ontmoeten. Je kunt je niet vergissen.

De burgemeester is bij officiële gelegenheden duidelijk herkenbaar aan zijn ambtsketen.

Bij het afscheid van burgemeester Wassenberg op 29 november 2005, werd zij door diverse collega's toegesproken. Naast veel lovende woorden, was er een opmerkelijke uitspraak van één van de collega's uit het K5 verband van de Krimpenerwaard.

Maar in het bijzonder was ik heel erg jaloers op die prachtige ambtsketen van jou. Vergeleken daarmee is die van mij maar een ketting van paperclips."

In zo'n uitspraak zit een geweldig compliment aan de goud- en zilversmeden die de ontwerpers en makers zijn geweest van onze Schoonhovense ambtsketen. Wie waren dat en wanneer is dat gebeurd?

(Op de foto Dick de Cloe, burgemeester van Schoonhoven, 2005-2010, Foto: Hans Breuer)

In een typoscript van 9 september 1934, dat Cornelis Leendert van Willenswaard ons heeft nagelaten, lezen we het volgende.

Bij de officiële opening van de lijn (rk: Schoonhoven-Gouda) op zaterdag 14 november 1914 die door vele hoge autoriteiten wordt bijgewoond des middags ten stadhuize, waar autoriteiten en genodigden in plechtige zitting bijeen zijn, wordt namens de Nijverheidsvereniging voor goud- en zilversmeden te Schoonhoven, als herinnering aan deze voor de gemeente Schoonhoven zo gedenkwaardige dag, een prachtig bewerkte ambtsketen aangeboden met de geëmailleerde wapens van het rijk, de provincie Zuid-Holland en de gemeente Schoonhoven. Deze ambtsketen is vervaardigd te Schoonhoven op de 1ste Nederlandse Vak- en Kunstnijverheidsschool tot opleiding van goud- en zilversmeden en horlogemakers. De bewerking is geschied voor rekening van de Nijverheidsvereniging, door de leraars, leerlingen en oud-leerlingen der school.

Enige tijd later is ook alhier op deze school vervaardigd de ambtsketen voor de burgemeester van Amsterdam, een zilveren schotel voor het nieuwe stadhuis te Rotterdam en meerdere belangrijke werkstukken. Voor het bewerken op de school moest steeds voor elk werkstuk dat voor gemeenten of particulieren werd vervaardigd, de speciale toestemming van de minister worden verzocht en meestal welwillend toegestaan indien het ten algemene nutte werd verricht.” Tot zover Van Willenswaard.

De ambtsketen was een ontwerp van schooldirecteur Fred. A. Tepe en werd op school uitgevoerd onder leiding van F.A. Hoogendijk, sinds 1904 leraar zilvermeden, drijven in het bijzonder. Hoogendijk was oud-leerling van de school (1898) en was daarna in de leer geweest bij F. Zwollo sr, toen de grootste zilverdrijver van Nederland. Tijdens de feestelijke bijeenkomst in aanwezigheid van de betrokken gemeentebesturen, Bergambacht, Ammerstol en Stolwijk, hing Tepe persoonlijk de keten om bij de toenmalige Schoonhovense burgemeester P.K.P.J. van Sloten.

Foto: F. de Clercq, Schoonhoven

Burgemeester E. van Thijn en burgemeester D.W. Wassenberg-Welp openen samen de tentoonstelling HARM ELLENS (1871-1939) in het Nederlands Goud-, Zilver- en Klokkenmuseum in Schoonhoven in 1992. De zilveren ambtsketens van de burgemeesters zijn beide gemaakt in Schoonhoven: die van Van Thijn stamt uit 1923 en is gemaakt door Harm Ellens (ontwerper, docent en directeur van de Rijksvakschool voor Goud- en Zilvermeden in Schoonhoven); de keten van Wassenberg dateert van 1914 en is naar ontwerp van F.A. Tepe en uitgevoerd door F.A. Hoogendijk, beiden verbonden aan dezelfde Rijksvakschool in Schoonhoven als respectievelijk directeur en docent zilvermeden.

De banden die de schakels vormen zijn gegoten, geciseleerd en geëmailleerd, dat laatste door Tepe zelf. Op de banden zijn parels aangebracht en in het midden van elke schakel een amethyst. Op de sluitschakel, gedragen op de rug is een afbeelding aangebracht van het zegel dat de stad Schoonhoven tussen 1323 en 1583 gebruikte voor de bekrachtiging van haar besluiten.

De Nijverheidsvereniging voor goud- en zilvermeden in Schoonhoven werd op 18 maart 1862 opgericht. Ze was de belangenvereniging van alle goud- en zilvermeden in de zilverstad. In feite was de vereniging de voortzetting van het aloude gilde van de goud- en zilvermeden, dat in 1807 definitief was opgeheven. Na 1807 was een geformaliseerde vereniging verboden en pas na de grondwetsherziening van 1848 kwam er weer ruimte voor een vereniging.

In die tussentijd waren de goud- en zilvermeden in Schoonhoven echter wel informeel georganiseerd. In 1987 vervolgens, werden de activiteiten van de Nijverheidsvereniging

voortgezet door het Schoonhovens goud- en zilversmidsgilde St.Eloy , statutair per 29 februari 1988.

R. Kappers

Bronnen:

C.L. van Willenswaard, De goud- en zilverindustrie te Schoonhoven, vanaf 1700 tot 1920, typoscript, Collectie van Willenswaard, Particuliere archieven nr. 35, Streekarchief Midden-Holland.

Mieke van Baarsel, Een eeuw Vakschool, Schoonhoven 1995.

G. Lugard jr, De zegels en het wapen van Schoonhoven, in: Zegels en wapens van steden in Zuid-Holland, Zuid-Hollandse Steden XII, 1966.

R. Kappers, De Nijverheidsvereniging van Goud- en Zilversmeden in Schoonhoven. Oprichting, doel en draagvlak. Bestuurders en eerste leden, Zilvercahier nr.3, NGZK Museum, 1997.